

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای سیاستگذاری حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران

معاونت پژوهش

موضوع تحقیق:

راهکارهای تأمین امنیت در خانواده

از نظر اسلام

استاد راهنما:

دکتر سیدعلی حسینی زاده

استاد مشاور:

حجه الاسلام و المسلمین دکتر علی محمد میرجلیلی

پژوهشگر:

مهین سقایی

پاییز ۱۳۹۲

تقدیم به:

امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف

تقدیر تشکر

با حمد و سپاس الهی از اساتید محترم راهنما آقای دکتر سیدعلی حسینی زاده و مشاور آقای حجت الاسلام والمسلمین علی محمد میرجلیلی که با حوصله و تحمل ما را در این پژوهش راهنمایی و مشورت داده‌اند تقدیر و تشکر می‌کنم. همچنین از تمامی اساتید و دست‌اندرکاران مدرسه حضرت زهرا (سلام‌الله‌علیها) که در این کار با ما همکاری داشته‌اند و نیز پدر، مادر، همسر و فرزندانم که سنگ صبورم بوده‌اند تقدیر و تشکر می‌کنم.

چکیده:

نهاد مقدس خانواده، رکن بنیادین جامعه بشری و محمل فرهنگ‌های گوناگون است تا آنجا که سعادت و شقاوت امت‌ها، مرهون هدایت و ضلالت خانواده می‌باشد. بیشتر دستاوردهای علمی و هنری بشر در سایه‌ی خانواده سالم و امن پدید آمده است. اولین شرط داشتن جامعه‌ای سالم و پویا، سلامت و پایداری و امنیت خانواده است.

دین اسلام به عنوان عالی‌ترین راهنمای بشر، بهترین هدایتگر در مسیر زندگی است. لذا برای بقای امنیت در زندگی خانوادگی و اجتماعی، عوامل خاصی را قائل است در این پژوهش به دنبال بررسی این عوامل و آثار آن در خانواده به روش توصیفی، تحلیلی هستیم.

نتایج تحقیق گویای تأثیر دو دسته عوامل فردی و اجتماعی در امنیت خانواده است. همچنین عوامل متعددی خانواده‌ها را با چالش مواجه می‌کنند که باعث ناامنی می‌شوند. از جمله ماهواره و اینترنت، و بهترین راهکار برای در امان ماندن خانواده‌ها از آسیب‌های موجود، پناه بردن به دین و رعایت اصول اخلاقی و عبادی آن مانند رعایت حریم بین زن و مرد، حفظ اسرار خانواده و امر به معروف و نهی از منکر بیان شده است. همچنین با یاد خدا و الهام از رفتار و سیره‌ی بزرگان دینی و ائمه اطهار (علیهم‌السلام) و به کار بردن دستورات دینی در مورد حقوق زن و مرد نسبت به یکدیگر و احترام متقابل و پایبندی به اصول شریعت و فضا سازی معنوی در خانواده و محیط زندگی و در نظر گرفتن اصل حریم و نگه‌داشتن حرمت، می‌توان خانواده‌ای امن داشت.

پرهیز از گناه چشم و گوش که در دنیای امروز بیشتر از طریق رسانه‌ها، موسیقی و سی‌دی‌های مبتذل انجام می‌شود راهی برای داشتن امنیت خانوادگی است.

کلیدواژه‌ها: امنیت، آرامش، ناامنی، خانواده، اسلام.

۴۸. محمدی ری شهری، محمد، تحکیم خانواده از نگاه قرآن و احادیث، ترجمه حمیدرضا شیخی، چ ۱، قم، دارالحدیث، ۱۳۸۷.
۴۹. مصطفوی، سیدجواد، بهشت خانواده، چ ۱، قم، دارالفکر، ۱۳۹۰.
۵۰. معاونت پژوهش گروه روان‌شناسی، تقویت نظام خانواده و آسیب‌شناسی آن، چ ۳، قم، مؤسسه آموزشی پژوهشی امام‌خمینی (رحمة‌الله‌علیه)، ۱۳۸۸.
۵۱. معین، محمد، فرهنگ فارسی، چ ۱، تهران، بهزاد، ۱۳۸۱.
۵۲. مقدادی، محمد، ریاست خانواده، تهران، شورای فرهنگی اجتماعی زنان، ۱۳۸۵.
۵۳. مکارم شیرازی، ناصر و دیگران، تفسیر نمونه، چ ۳۴، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۷.
۵۴. نراقی، محمد مهدی، جامع السعادات، ج ۱، [بی‌جا]، والمتعلمین علیه و تصحیح، ۱۳۸۳.
۵۵. نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نقش سپاه در امنیت کشور، [بی‌جا]، نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷.
۵۶. هاشمی رفسنجانی، اکبر و محققان مرکز فرهنگ و معارف قرآن، فرهنگ قرآن، قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۵.
۵۷. هال، استوارت، رمزگذاری/رمزگشایی گفتمان تلویزیونی در سایمن دورینگ، تهران، آینده‌پویان، ۱۳۸۲.

ب: کتاب‌های عربی

۵۸. آلوسی، محمود بن عبدالله، تفسیر روح المعانی، تحقیق علی عبدالباری عطیه، بیروت، دارالکتب العلمیه، [بی‌تا].
۵۹. ابن شعبه حرّانی، حسن بن علی، تحف العقول عن آل الرسول، ترجمه محمد باقر کمره‌ای، تصحیح علی‌اکبر غفاری، چ ۹، [بی‌جا]: کتابچی، ۱۴۲۱ق.
۶۰. ابن منظور مصری، محمد بن مکرم، لسان العرب، [بی‌جا]، [بی‌نا]، ۱۴۰۵ق.

۶۱. بخاری، محمد بن اسماعیل، صحیح بخاری، تحقیق قاسم شماعی رفاعی، [بی‌جا]، دارالأرقم بن ابی الأرقم، [بی‌تا].
۶۲. تمیتمی آمدی، عبدالواحد، غررالحکم و دررالکلم، ترجمه محمدعلی انصاری، قم، دارالکتاب، [بی‌تا]، ص ۱۴۶.
۶۳. حسینی شیرازی، سیدمحمد، الفقه السلم و السلام، بیروت، دار العلوم للتحقیق و الطباعة و النشر و التوزیع، ۱۴۲۶ق.
۶۴. حسینی مصری، سیدمرتضی، تاج العروس، ج ۳، [بی‌جا]، [بی‌نا]، ۱۳۰۶ق.
۶۵. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، تحقیق صفوان عدنان داودی، بیروت، دارالعلم الدار الشامیه، ۱۴۱۲ق.
۶۶. روحانی، محمود، معجم الاحصانی لألفاظ القرآن الکریم (فرهنگ آماری قرآن کریم)، چ ۲، مشهد، آستان قدس رضوی، ۱۳۷۲.
۶۷. زمخشری، محمود بن عمر، کشاف، چ ۲، قم، نشر البلاغه، ۱۴۱۵ق.
۶۸. سیوطی، عبدالرحمان بن ابی بکر، جامع الصغیر، بیروت، دارالکتب العلمیه، [بی‌تا].
۶۹. شبر، عبدالله، الأخلاق، ترجمه محمد رضا جباران، چ ۹، قم، هجرت، ۱۳۸۲.
۷۰. صدوق، محمد بن علی، عیون أخبار الرضا، ترجمه حمیدرضا مستفید و علی اکبر غفاری، چ ۴، تهران، دارالکتب السلامیه، ۱۳۸۷.
۷۱. -----، من لایحضره الفقیه، تحقیق و تصحیح علی اکبر غفاری، چ ۲، قم، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۴۱۳ق.
۷۲. طباطبائی، سید محمد حسین، المیزان فی تفسیر القرآن، ترجمه سید محمد باقر موسوی همدانی، قم، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۳۸۸.
۷۳. طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان، بیروت، مؤسسه التاریخ العربی، ۱۴۲۹ق.
۷۴. رشیدرضا، سید محمد، تفسیر المنار (محمد عبده)، بیروت، دارالفکر، ۱۳۰۳.

۷۵. عجلونی جراحی، اسماعیل بن محمد، کشف الخفاء و مزیل الالباس، چ ۲، بیروت، دارالکتب العلمیه، ۱۴۰۸ ق.

۷۶. عروسی حویزی، عبدعلی بن جمعه، تفسیر نور الثقلین، ترجمه سیدحسن موسوی خراسانی و عبدالرحیم عقیقی بخشایشی، قم، نوید اسلام، ۱۳۹۰.

۷۷. فیض کاشانی، مرتضی، حقائق، ترجمه محمدباقر ساعدی، چ ۳، تهران، علمیه اسلامی بازار شیرازی، ۱۳۶۸.

۷۸. -----، ملامحسن، المحجۀ البیضاء، تصحیح و تعلیق علی اکبر غفاری، چ ۴، تهران، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۴۱۷ ق.

۷۹. قرشی، سیدعلی اکبر، قاموس قرآن، ترجمه مرتضی آخوندی، چ ۳، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۵۲.

۸۰. قمی، عباس، سفینه البحار، چ ۲، [بی جا]، دارالسوۀ للطباعه والنشر، ۱۴۲۲ ق.

۸۱. قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر قمی، تحقیق محمد صالحی اندیمشکی، چ ۲، قم، منشورات ذوی القربی، ۱۴۳۱ ق.

۸۲. کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، چ ۳، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۸.

۸۳. مجلسی، محمدباقر، بحار الأنوار، تصحیح هیودی و میانجی، چ ۴، [بی جا]، کتابچی دریا، ۱۳۷۴.

۸۴. محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ترجمه حمیدرضا شیخی، قم، دارالحديث، ۱۳۶۲.

۸۵. متقی، علی بن حسام الدین، کنز العمال فی سنن الاقوال و الافعال، کراچی، دارالاشاعه، ۱۴۳۰ ق.

۸۶. معلوف، لويس، المنجد، ترجمه محمد بندریگی، چ ۶، تهران، ایران، ۱۳۷۵.

۸۷. نوری طبرسی، میرزا حسین، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، بیروت، مؤسسه آل البيت (علیهم السلام)، ۱۴۰۸ ق.

ج: مقالات

۸۸. ابتهاج شیرازی، فریبا، نگاهی به علل و عوارض اعتیاد و آثار آن بر خانواده، مجلات خانواده و زنان (پیام زن)، شماره ۹۳، ۱۳۸۷.

۸۹. باهنر، ناصر، فناوری‌های رسانه‌ای و ایفای نقش‌های فرهنگی - چالش‌ها و راهبردهایی در توسعه فرهنگی، مجله رسانه، شماره ۶۷، ۱۳۸۵.

۹۰. بهرامی، سیاوش، درآمدی بر امنیت سپهر اندیشه امام‌علی (علیه‌السلام)، فصلنامه دانش انتظامی، شماره ۴، ۱۳۸۹.

۹۱. بیگدلی، علی‌اصغر، نماز، ۱۳۹۱؛ <http://namazsotondinast.persianblog.ir>

۹۲. جوهری، شکیباسادات، پالایش جسم و جان در کوثر دعا و نیایش، مجلات اخلاقی و تربیتی طوبی، شماره ۲۲، ۱۳۸۶.

۹۳. حسینی، اکرم، تحکیم خانواده در آموزه‌های قرآن، فصلنامه کتاب زنان، شماره ۲۶، ۱۳۸۸، ص ۴۳.

۹۴. خوش‌فر، غلامرضا، نقش امنیت در تحقق قانون‌گرایی در جامعه، اطلاعات سیاسی و اقتصادی، شماره ۱۴۴-۱۴۳، [بی‌تا].

۹۵. رضایی، محمد، رضایی، غلامرضا، کاشی، محمدجواد، چالش‌های بازتولید هژمونی دولت از طریق گفتمان مدرسه، مجله جامعه‌شناسی ایران، شماره ۴، زمستان ۱۳۸۴.

۹۶. روابط دختر و پسر به قصد ازدواج، ۱۳۸۳، <http://www.tebyan.net/newindex.aspx?pid=7154>

۹۷. سرفصل‌های دوره آموزش تکمیلی پیشگیری اولیه از اعتیاد متمرکز بر خانواده، ۱۳۹۱، publiciceletion.tums.ac.ir

۹۸. سلطانی رنانی، مهدی، حجاب و امنیت اجتماعی، مجله درس‌هایی از مکتب اسلام، شماره ۷، ۱۳۷۴.

۹۹. سویزی، مهری، خانواده در کشاکش فطرت و غریزه، فصلنامه کتاب زنان، شماره ۲۶، ۱۳۸۵.

۱۰۰. فاطمه، سعیدی، مهر و ماه، ۱۳۹۱؛ www.rasanews.ir.

۱۰۱. قائمی، علی، «حدود آزادی در روابط دختر و پسر»، مجموعه مقالات همایش ازدواج دانشجویی، شماره ۱۲، کانون مشاوره خانواده دانشگاه صنعتی اصفهان دانشگاه صنعتی اصفهان، کاشان، ۱۳۸۲.

۱۰۲. محمدی، علی، آیا رسانه‌ها بازتاب هویت و فرهنگ مردم هستند؟، مجله رسانه، شماره ۶۷، ۱۳۸۵.

۱۰۳. ملکیان، مصطفی، معنویت و محبت چکیده همه‌ی ادیان است، یزد، آفتاب یزد، ۱۳۷۹.

۱۰۴. نادری، محمد، اهمیت امنیت در اسلام، فصلنامه دانش انتظامی، شماره ۱، ۱۳۸۸.

۱۰۵. نزولی، کریستین دبلیو، معنویت کاتولیک حال و آینده، ترجمه مهرداد وحدتی دانشمند، فصلنامه نقد و نظر، شماره ۱۹، ۱۳۸۴.